

Contextul Primului Război Mondial și Implicarea României

Contradicțiile dintre Marile Puteri europene, ghidate de interesele lor de extindere și păstrare a coloniilor, piețelor și sferelor de influență, au dus la un război mondial devastator. Aceste puteri erau grupate în două blocuri militare principale: **Antanta** și **Tripla Alianță**.

Schimbarea Calendarului în România

În **Regatul României**, calendarul gregorian a fost introdus în 1919, astfel că 1 aprilie a devenit 14 aprilie. Prin urmare, în studiul evenimentelor din Primul Război Mondial, se vor utiliza ambele calendare: iulian și gregorian.

neutrality Neutralitatea și Intrarea României în Război

Inițial, în 1914, **România** și-a declarat neutralitatea. Totuși, sub presiunea Marilor Puteri și urmărind unificarea teritoriilor românești, la 15 august 1916, România a intrat în război de partea **Antantei**. Ulterior, statul român a fost pus în pericol și a acceptat o pace defavorabilă, dar spre finalul conflictului a reintrat în război, alăturându-se taberei învingătoare.

Sistemul Versailles-Washington și Marea Unire

Prin **Sistemul de tratate Versailles-Washington** s-a stabilit o nouă ordine internațională și s-au pus bazele relațiilor interbelice în Europa. La Conferința de Pace de la Paris a fost recunoscută Marea Unire. Anul 1918 a fost un moment crucial pentru poporul român, când românii din Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banat și Maramureș au decis unirea cu România, creând statul unitar român. Primul Război Mondial a dus la dezintegrarea imperiilor și la apariția unor noi state independente.

Principalele Idei și Cuvinte-Cheie ale Unității

Cuvinte-Cheie

- Marea Adunare Națională
- Război Mondial
- Securitate colectivă
- Sfatul Țării
- Sistemul Versailles-Washington
- Ultimatum
- Zone (orașe) libere
- Autodeterminare

Date Importante

- **15 august 1916**: Intrarea României în război
- **28 noiembrie 1918**: Unirea Bucovinei cu România
- **1 decembrie 1918**: Unirea Transilvaniei, Banatului și Maramureșului cu România

Personalități

- David Lloyd George
- Elena Alistar
- Ferdinand I
- Georges Clemenceau
- Iancu Flondor
- Ion Inculeț
- Alexandru Averescu
- Regina Maria
- Vasile Goldiș
- Woodrow Wilson

Lumea la Cumpăna Secolelor XIX-XX și Primul Război Mondial

Cauzele Primului Război Mondial

Confruntarea intereselor Marilor Puteri europene, grupate în **Antanta** și **Tripla Alianță**, a dus la **Primul Război Mondial**, un conflict devastator cu milioane de victime. Războiul s-a încheiat cu victoria Antantei și a dus la dezintegrarea Imperiului German, Austro-Ungar, Rus și Otoman, precum și la apariția unor noi state independente.

Vocabular

Alianță: Înțelegere politică între state, pe bază de tratat, prin care se obligă să acționeze în comun sau să se ajute în anumite împrejurări.

Război mondial: Luptă armată la care participă numeroase state ale lumii.

Ultimatum: Înștiințare făcută de un stat altui stat, prin notă diplomatică, prin care i se atrage atenția că, în cazul în care ar săvârși anumite acte, se vor lua măsuri de constrângere sau se va porni război împotriva lui.

Contextul Geopolitic

În plan european, imperiile tindeau să-și extindă hegemonia, în timp ce în Peninsula Balcanică, supranumită "**butoiul cu pulbere al Europei**", rivalitățile dintre imperii și mișcările de eliberare au dus la conflicte.

Timeline Cronologie

- **28 iunie:** Asasinarea arhiducelui Franz Ferdinand la Sarajevo.
- **28 iulie:** Austro-Ungaria declară război Serbiei.
- **1 august:** Germania declară război Rusiei.
- **3 august:** Germania declară război Franței.
- **4 august:** Germania invadează Belgia; Marea Britanie declară război Germaniei.
- **21-23 august:** Japonia declară război Germaniei.

Fronturile de Luptă

Europa a fost împărțită militar în trei fronturi:

- Frontul din Balcani
- Frontul de Vest (Germania vs. Belgia, Franța și Anglia)
- Frontul de Est

Frontul de Vest

Pe Frontul de Vest, germanii au cucerit Luxemburgul și au invadat Belgia și Franța, dar au fost opriți în Bătălia de la Marna.

Frontul de Est

Pe Frontul de Est, armata rusă a avut inițial succese, dar a fost oprită la Tannenberg.

Alte Fronturi

În Extremul Orient, Japonia a atacat teritoriile germane, iar Germania a pierdut bătălii în Africa.

Alianțe

În această perioadă, Antanta a atras Italia de partea sa, iar Puterile Centrale au atras Bulgaria.

Intrarea României în Război

România și Italia au rămas inițial neutre. În august 1914, au fost mobilizați 6 milioane de soldați de partea Antantei și 3,5 milioane de partea Triplei Alianțe.

Războiul de Poziții

Războiul de poziții a dus la utilizarea aviației și artileriei, iar în 1915, armata germană a folosit pentru prima dată arma chimică lângă orașul Ypres. Bătăliile de la Verdun și de pe râul Somme au fost extrem de sângeroase.

Războiul Submarin

În 1915, aliații au deschis Frontul din Mediterană, dar operațiunea a eșuat. Războiul submarin total declarat de germani a afectat populația civilă și statele neimplicate, cum ar fi scufundarea transatlanticului Luisitania.

Intrarea SUA în Război

La 2 aprilie 1917, președintele Wilson a anunțat intrarea SUA în război alături de Antanta.

Ieșirea Rusiei din Război

Situația s-a schimbat pe Frontul de Est după lovitura de stat din octombrie 1917 din Rusia, iar bolșevicii au semnat un armistițiu cu Germania, ducând la Tratatul de la Brest-Litovsk.

România în Război

România a intrat în război la 15 august 1916, având inițial succese, dar a fost înfrântă și ocupată în mare parte.

Sfârșitul Războiului

Soarta războiului a fost decisă în vara-toamna anului 1918. Contraofensiva Antantei a dus la dezmembrarea blocului Triplei Alianțe. Bulgaria a capitulat în septembrie 1918, iar Imperiul Otoman a încheiat Armistițiul de la Moudros. Austro-Ungaria a semnat capitularea necondiționată în noiembrie 1918. La 11 noiembrie 1918, Germania a semnat capitularea la Compiègne, marcând sfârșitul Primului Război Mondial.

Urmările Războiului

Războiul a implicat peste 100 de state, cu milioane de victime militare și civile. A dus la dezintegrarea imperiilor și apariția unor noi state, precum Cehoslovacia, Austria, Ungaria și Polonia. De asemenea, a accelerat dezvoltarea de noi arme și tactici militare.

The image presents a visually engaging combination of a map and a globe, accompanied by text. On the left side, a small globe is positioned in front of a gray background with blue text that reads "Unitatea 1 Primul Război Mondial și formarea Statului Național Român". To the right of the globe, a large map of Europe is displayed, showcasing various countries in different colors, including pink, green, yellow, and blue, with black lines indicating roads and other geographical features. The map provides a detailed representation of the continent's layout. Overall, the image appears to be an educational resource, likely used to teach students about World War I and the formation of the Romanian national state.

The image presents a detailed map of Europe, showcasing various geographical features and labels. The landmasses are depicted in shades of green and yellow, while bodies of water are colored light blue. A network of lines in different colors, including pink, blue, and green, crisscross the map, likely representing roads, rivers, or other routes. The map also features labels in black text, identifying countries, cities, and bodies of water, such as the "OCÉAN ATLANTIC" to the left. Overall, the map provides a comprehensive visual representation of Europe's geography and infrastructure.

The image appears to be a timeline of historical events, presented in a colorful and organized format. The timeline spans several years, from 1914 to 1922, and features a series of dates and events marked by colored lines and text. The events listed include various treaties, declarations, and agreements, such as the Treaty of Versailles and the Congress of Bucharest. The timeline also includes the names of notable individuals, including Woodrow Wilson, David Lloyd George, and Ion Inculcet, who are likely associated with these events. Overall, the image provides a visual representation of significant historical events and their chronology.

The image presents a vintage map of Europe with a detailed illustration of Italy and surrounding regions. The map features a red-shaded Italy accompanied by three white text boxes providing information on the Triple Alliance. Additionally, a black-and-white photograph on the right depicts three men in military attire with the inscriptions "PALACE" and "TRIBUNES". The map's background exhibits a light-brown color with darker brown lines demarcating country borders. Overall, the image appears to be an educational or historical visual aid.

Compararea surselor și interpretarea indicatorilor

- **Civili morți în urma Primului Război Mondial:** Analiza impactului războiului asupra populației civile pe baza tabelului și a cunoștințelor acumulate.
- **Scrisoarea unui soldat rus, 1914:** O perspectivă directă asupra experiențelor și percepțiilor din timpul războiului.

Deși a semnat o alianță defensivă cu Puterile Centrale în 1883, România a decis să declare **neutralitatea** în 1914. Ulterior, sub presiunea Marilor Puteri și din considerente naționale, la 15/28 august 1916, România a intrat în război de partea **Antantei**.

În iulie-august 1917, armata română a obținut victorii importante, dar din cauza atacurilor multiple, a loviturii de stat bolșevice din Rusia și a pierderii aliatului, statul român a fost nevoit să semneze **armistițiul**, apoi **pacea** cu Puterile Centrale. Către sfârșitul conflictului, România a reintrat în război, alăturându-se taberei învingătoare.

Studiind această temă, vom înțelege particularitățile participării României în Primul Război Mondial, care a influențat viitorul statului român și a creat premise pentru realizarea unității naționale.

Beligeranță – stare de război; participare efectivă în cadrul unui război.

România în Primul Război Mondial

Importanța memoriei eroilor

Trebuie să apreciem importanța păstrării memoriei eroilor căzuți în luptă și să ne exprimăm opinia privind implicarea civică a cetățenilor și a organizațiilor obștești în promovarea istoriei și valorilor neamului.

Această imagine prezintă o hartă cu marcaje geografice și militare, detaliind regiunea Transilvaniei, cu linii albastre și roșii care indică mișcările trupelor.

Cronologie

- **28 iulie 1914:** Izbucnirea Primului Război Mondial
- **21 iulie/3 august 1914:** Consiliul de Coroană dezbate participarea la război la Sinaia
- **14/27 august 1916:** Consiliul de Coroană decide intrarea României în război de partea Antantei
- **15/28 august 1916:** Declarația de război adresată Austro-Ungariei
- **6/19 decembrie 1916:** Ocuparea Bucureștiului de trupele germane
- **Iulie–august 1917:** Victoriile de la Mărăști, Mărășești și Oituz
- **25 octombrie/7 noiembrie 1917:** Lovitura de stat bolșevică din Rusia (Revoluția bolșevică)
- **26 noiembrie/9 decembrie 1917:** Semnarea Armistițiului de la Focșani
- **24 aprilie/7 mai 1918:** Semnarea Păcii de la București
- **21 iulie/3 august 1914 – 14/27 august 1916:** Perioada neutralității
- **11 noiembrie 1918:** Semnarea Armistițiului de la Compiègne – Sfârșitul războiului
- **28 octombrie/10 noiembrie 1918:** Reintrarea României în război
- **15/28 august 1916 – 29 octombrie/11 noiembrie 1918:** Perioada beligeranței

Legenda hărții

- Frontierele României la 1.06.1916
- Limita înaintării trupelor române în august-septembrie 1916
- Direcția de pătrundere a trupelor românești în Transilvania
- Direcția de atac a trupelor Puterilor Centrale
- Linii ale frontului și data
- Poziții ale armatelor române la începutul războiului și în retragere
- Armate ruse
- Armate ale Puterilor Centrale

Participarea efectivă la război (1916–1918)

Sub presiunea evenimentelor de pe front, Antanta a acceptat garanțiile cerute, dar în vara anului 1916 a forțat România să intre în război „acum ori niciodată”. După tratative, la 4/17 august 1916, Guvernul Brătianu a semnat la București Tratatul de alianță și Convenția militară cu reprezentanții diplomați ai Franței, Marii Britanii, Rusiei și Italiei.

Acestea prevedeau intrarea rapidă a țării în război contra Austro-Ungariei, aprovizionarea armatei române de către Antanta, sprijinul dat României de armata rusă în Dobrogea, ofensiva dinspre Salonic a trupelor aliate contra armatelor bulgare și turcești. Țările Antantei se obligau să respecte integritatea teritorială a României și să-i asigure condiții de egalitate la viitoarea Conferință de pace. Cel mai important aspect era recunoașterea de către Franța, Anglia, Rusia, Italia și aliații lor a integrării Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Maramureșului și Bucovinei în statul român.

Consiliul de Coroană din 14/27 august 1916 a aprobat oficial Convenția și Tratatul și a decis intrarea țării în război alături de Antantă. La 15/28 august 1916, România a declarat război Austro-Ungariei, iar la 27 august 1916, armata română și-a îndreptat atacul pe linia Carpaților spre Ardeal, eliberând Brașovul, Toplița, Sibiul etc. O altă direcție de atac era spre Dobrogea, contra trupelor germano-bulgaro-turcești.

Perioada neutralității (1914–1916)

În cei doi ani de neutralitate, România a desfășurat o intensă activitate diplomatică pentru a primi asigurări din partea uneia sau alteia dintre taberele beligerante, sperând că va beneficia de sprijin în realizarea unității statale depline.

Izbucnirea Primului Război Mondial, la 28 iulie 1914, afecta România. Independența și suveranitatea țării au fost supuse amenințării. România trebuia să aleagă cu care din cele două alianțe politico-militare să se alieze – cu Antanta sau Puterile Centrale – pentru a-și realiza idealurile naționale. Hotărârea era complicată, deoarece Basarabia se afla în componența Imperiului Rus, care făcea parte din Antantă, iar Transilvania și Bucovina erau stăpânite de Austro-Ungaria, care se afla în tabăra Puterilor Centrale. Totodată, România era legată de Tripla Alianță prin Tratatul din 1883 cu Austro-Ungaria.

Pentru a dezbate problema, pe 21 iulie/3 august 1914, regele Carol I a convocat la Sinaia Consiliul de Coroană. Opinia publică era divizată în proantantiști (Nicolae Iorga, Octavian Goga) și germanofili (P. P. Carp, Titu Maiorescu). Majoritatea s-a pronunțat pentru neutralitate, iar Carol I a acceptat formula neutralității armate, supunându-se majorității.

În 1914–1916, Guvernul român a căutat să asigure pregătirea armatei pentru război: economia a fost orientată spre producția militară; s-au obținut împrumuturi din partea Angliei și s-au făcut comenzi către Germania și Austro-Ungaria. Cu toate aceste măsuri, dotarea armatei române era modestă.

Refacerea armatei și victoriile (1917)

Conducerea României și comandamentul militar concentrat în Moldova au refăcut o armată de circa 460.000 de militari, înzestrată cu echipamente și armament modern. Prin victoriile obținute pe linia frontului Mărăști, Mărășești, Oituz a salvat statul român. Bătălia de la Mărășești a avut impact major asupra întregului război de reîntregire națională. Printre eroii luptelor s-au evidențiat generalul Eremia Grigorescu și generalul Alexandru Averescu.

Din cauza Loviturii de stat bolșevice din Rusia din octombrie 1917 și semnării unei păci separate cu Puterile Centrale de către bolșevici, România a rămas fără susținerea aliaților. Fiind amenințată să dispară ca stat, a fost nevoită să semneze cu Puterile Centrale Armistițiul de la Focșani și Pacea de la București, un tratat de pace defavorabil. Însă Ferdinand I nu a promulgat acel Tratat.

Retragerea și ocupația

Presată de un inamic superior, lipsită de ajutoare promise, armata română a fost înfrântă la Dunăre și a fost obligată să se retragă din Transilvania. La 6/19 decembrie 1916, trupele germane au intrat în București, ocupând două treimi din România. Casa Regală, Guvernul, administrația centrală și o parte din populație s-au retras în Moldova. Frontul s-a stabilizat în sudul Moldovei, dar pericolul era iminent.

Rezistența românilor era dificilă: asprimea iernii, foametea, bolile au afectat milioane de oameni. Parlamentul, Guvernul, regele au luat măsuri de ieșire din criză. S-au promis reforma agrară și cea electorală. O parte din arhive, tezaurul Casei Regale Române și valori unice ale tezaurului național au fost evacuate în Imperiul Rus. Pe de altă parte, regimul militar instituit de germani și austro-ungari în partea ocupată a jefuit România de cantități uriașe de bunuri.

Impactul asupra Basarabiei

Odată cu intrarea României în Primul Război Mondial și crearea Frontului Român, Basarabia a constituit spatele acestui front. Provincia a fost obligată să mobilizeze în armata țaristă aproape 300.000 de bărbați. Condițiile grele de muncă, subnutriția, lipsa asistenței medicale au dus la izbucnirea unor epidemii, cu efecte nefaste pentru populație. Agricultură era în decădere, iar industria a intrat în criză. Basarabienii participanți la război, dar și populația civilă au resimțit toate greutățile războiului: 7.000 de oameni și-au pierdut viața, au fost luați prizonieri sau au fost declarați dispăruți.

Reintrarea în război și sfârșitul conflictului

La 10 noiembrie 1918, când trupele Antantei au avansat pe frontul din Salonic, dezmembrând armata bulgară, România a reintrat în război contra Puterilor Centrale. Armistițiul cerut de Germania a găsit România alături de Antantă. România a pierdut 340.000 de militari, avea 300.000 de răniți și 115.000 de prizonieri și dispăruți.

Cronica ilustrată

- Regina Maria, patroană a organizației Crucea Roșie, îngrijind răniți.
- Regele Ferdinand împreună cu regina Maria vizitând o unitate militară.
- Mauzoleul de la Mărășești.

Analiza surselor

Discursul lui Nicolae Titulescu, 1915

România trebuie, în această clipă a evoluției istorice, să facă acest gest. În viața națiunilor sunt afirmări de drepturi, care cântăresc mai mult decât izbânzi trecătoare. De aceea, chiar dacă avem să fim bătuți, prin faptul că cele mai mari puteri ale lumii au recunoscut temeinicia revendicărilor noastre naționale și au consfințit printr-un act solemn hotărârile etnice ale românilor de peste Carpați, cauza românilor va face un pas înainte mai mare și mai însemnat decât oricând.

Discursul lui Ion I. C. Brătianu, 14/27 august 1916

Din împrejurările de azi, România trebuie să iasă întreagă și mare; România nu poate fi întreagă fără Ardeal; România nu poate fi mare fără jertfă [...]. Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e școala care i-a făurit neamul, e farmecul care i-a susținut viața [...]. Ardealul nu e numai inima României politice; priviți harta: Ardealul e inima României geografice [...]. Ne trebuie Ardealul, dar ne trebuie cu jertfă! Nu se lipește carne de carne fără să curgă sânge! Nu se ia Ardealul cu neutralitatea! Neutralitatea și-a avut rostul, dar și-a trăit traiul!

Studiu de caz

Maria Ion Zaharia ("Fata din nuc"), la doar 12 ani, a căzut eroic în Bătălia de la Mărășești, 6 august–3 septembrie 1917, luptând alături de soldații români. Ea a ajutat la coordonarea și corectarea focului de artilerie asupra trupelor străine, înlocuind ostașul observator român căzut în luptă.

Mișcarea națională a românilor din Basarabia și din teritoriile din stânga Nistrului (1917–1918)

Contextul general

Mișcarea națională a românilor din Basarabia până în octombrie 1917. Revoluția din februarie 1917 din Imperiul Rus și prăbușirea țarismului au dus la promovarea de Guvernul Provizoriu de la Petrograd a unor reforme, inclusiv abolirea cenzurii, promovarea libertății de exprimare și alegeri libere. Acești factori au impulsionat mișcarea de eliberare națională a românilor basarabeni.

La inițiativa intelectualilor și militarilor basarabeni, la Chișinău, Odesa, Kiev, Petrograd etc., s-au constituit o serie de formațiuni politice, obștești și militare, organizații național-culturale care aveau drept scop dobândirea drepturilor sociale și naționale.

Formarea partidelor și organizațiilor

În martie 1917, la Odesa, sub conducerea căpitanului E. Cateli, a fost creat unul dintre primele comitete ostășești, care și-a declarat drept scopuri restabilirea autonomiei Basarabiei în cadrul Rusiei, oprirea colonizării Basarabiei, respectarea drepturilor minorităților și reforma agrară.

La mijlocul lui martie 1917, la Odesa, în baza militarilor basarabeni din Regimentul 40 de infanterie în rezervă, s-a constituit Partidul Progresist Moldovenesc, programul căruia prevedea:

- Autonomie deplină pentru Basarabia
- Introducerea limbii moldovenești în școli, biserică, administrație, etc.
- Autocefalia bisericii ortodoxe moldovenești
- Serviciul militar al populației locale în formațiunile militare din Basarabia
- Distribuirea pământurilor statului la țăranii fără pământ

Congrese și revendicări

Începând cu luna aprilie 1917, la Chișinău și în celelalte centre urbane au avut loc întruniri la care se discuta necesitatea obținerii autonomiei, alegerea unor organe reprezentative ale populației românești, înfăptuirea reformelor economico-sociale.

La întrunirea delegaților cooperativelor sătești (6–7 aprilie 1917) și la Congresul eparhial extraordinar al clerului și mirenilor (Chișinău, 19–20 aprilie 1917), s-a solicitat:

- Autonomia Basarabiei
- Formarea unui înalt for cu atribuții legislative și executive
- Desfășurarea serviciului militar al ostașilor basarabeni în Basarabia
- Învățarea istoriei Basarabiei

Congresul general al învățătorilor moldoveni (25–28 mai 1917) a optat pentru alfabetul latin, naționalizarea procesului de învățământ din Basarabia, deschiderea școlilor moldovenești peste Nistru, respectarea drepturilor naționale ale minorităților etc.

Partidul Național Moldovenesc

În fruntea mișcării naționale din Basarabia s-a situat Partidul Național Moldovenesc, constituit în aprilie 1917, condus de Vasile Stroescu. Printre membri se numărau Paul Gore, Pantelimon Halippa, Ion Pelivan, Vladimir Herța, Onisifor Ghibu și Daniel Ciugureanu. Programul PNM prevedea obținerea autonomiei Basarabiei, libertatea cultelor și a învățământului, instruirea în limba română, autonomia bisericii, restituirea pământurilor expropriate românilor, obținerea de drepturi democratice pentru toți locuitorii.

Adunarea de la Odesa

La Adunarea de la Odesa din 18 aprilie 1917, prima și cea mai mare acțiune publică a partidelor moldovenești, au participat peste 10.000 de militari români, profesori, preoți și studenți. În urma Adunării s-a hotărât formarea „cohortelor ostășești” și susținerea scopurilor formulate în programul PNM.

Conexiunea cu prezentul

Cuvântarea lui Alexei Mateevici

Da, sântem moldoveni, fii ai vechii Moldove, însă facem parte din marele trup al românismului așezat prin România, Bucovina și Transilvania. Frații noștri din Bucovina, Transilvania și Macedonia nu se numesc după locurile în care traiesc, ci-și zic români. Așa trebuie să facem și noi... Trebuie să știm de unde ne tragem, căci altfel sântem niște nenorociți rătăciți. Trebuie să știm că sântem români, strănepoți de-ai romanilor și frați cu italienii, francezii, spaniolii și portughezii. Aceasta trebuie să le-o spunem și copiilor, și tuturor celor neluminați...

Republica Democratică Moldovenească

Lovitura de stat bolșevică din octombrie 1917, ieșirea Rusiei Sovietice din Primul Război Mondial, declararea principiului de autodeterminare a popoarelor și tendințele Ucrainei de a-și extinde stăpânirea asupra Basarabiei au dus la intensificarea mișcării pentru autonomia Basarabiei.

Între 20 și 27 octombrie 1917, la Chișinău s-a desfășurat Congresul militarilor moldoveni, care a proclamat „autonomia teritorială și politică a Basarabiei” și a decis constituirea unui organ reprezentativ al Basarabiei numit Sfatul Țării.

La 27 octombrie 1917 a fost ales Biroul de organizare a Sfatului Țării din 53 de membri. Conform schemei repartizării locurilor de deputați în Sfatul Țării, 105 locuri au fost repartizate românilor basarabeni, iar 45 de locuri erau pentru minoritățile naționale.

Situația Basarabiei s-a complicat în vara lui 1917, după ce Ucraina s-a constituit ca republică independentă față de Rusia, iar Rada ucraineană a revendicat Basarabia. În aceste condiții, Comitetul Executiv Central Moldovenesc a insistat și a obținut înființarea Comisariatului gubernial.

La 21 noiembrie 1917, în incinta fostului Liceu de Băieți nr. 3 a fost convocat Sfatul Țării. Președinte al Sfatului Țării a fost ales Ion Inculeț. În baza dreptului la autodeterminare a popoarelor, la 2 decembrie 1917, Sfatul Țării a proclamat Republica Democratică Moldovenească.

The image features a monument dedicated to Alexei Mateevici, Simion Murafa, and Andrei Hodorogea.

Această imagine prezintă un monument dedicat lui Alexei Mateevici, Simion Murafa și Andrei Hodorogea, personalități marcante în istoria Basarabiei.

Evenimentele din Basarabia și Formarea Republicii Democratice Moldovenești

În anul 1917, Basarabia, ca membră a Republicii Federative Ruse, a trecut printr-o serie de transformări politice semnificative. La 7 decembrie 1917, a fost ales **primul Guvern al republicii**, numit Consiliul Directorilor Generali, condus de Pantelimon Erhan. Acesta era structurat în 10 directorate, fiecare responsabil pentru domenii cheie precum afacerile interne, învățământul, agricultura, finanțele, căile ferate, armata, justiția, comerțul, afacerile externe și controlul general.

Organul de presă „Sfatul Țării” a fost lansat la 24 noiembrie 1917, marcând un pas important în comunicarea cu populația.

Agravarea Situației și Intervenția Armatei Române

Situația din Basarabia s-a deteriorat rapid în lunile următoare, din cauza destrămării armatei ruse și a intensificării agitațiilor bolșevice. Consiliul Directorilor, incapabil să mențină ordinea, a solicitat ajutorul Guvernului român.

În ianuarie 1918, cu acceptul comandamentului militar rus și sub conducerea generalului Ernest Broșteanu, armata română a intrat în Chișinău pentru a proteja populația și a asigura ordinea. Bolșevicii s-au retras fără rezistență, iar autoritatea Sfatului Țării a fost consolidată. Ca răspuns, Guvernul Rusiei Sovietice a întrerupt relațiile diplomatice cu România și i-a sechestrat tezaurul.

Proclamarea Independenței și Declarația Sfatului Țării

La 24 ianuarie 1918, Sfatul Țării a proclamat independența **Republicii Democratice Moldovenești**. Declarația sublinia necesitatea ca popoarele din fosta Republică Rusească să-și ia soarta în mâini și să-și creeze stăpâniri naționale.

„În această clipă îngrozitoare singura cale de izbăvit pentru Republica Democratică Rusească este ca noroadele ei să se unească și să-și ieie soarta în mâinile lor, alcătuindu-și stăpâniri naționale în hotarele țărilor unde locuiesc... Basarabia... se declară de astăzi înaintea Republică Democratice Moldovenească.”

Idealuri și Aspirații Naționale

Documente ulterioare relevă dorința moldovenilor de a-și afirma identitatea și de a-și croi singuri soarta, după prăbușirea vechii stăpâniri rusești. Se pune accent pe dreptul de a se închina în limba maternă, de a învăța în școli moldovenești și de a trăi conform tradițiilor naționale.

„De azi înainte suntem slobozi și ni-i îngăduit să fim ceea ce ne-a lăsat Dumnezeu – moldoveni sau mai bine zis români... Noi trebuie să dăm mână cu mână și să întocmim din toate sufletele moldovenești o singură suflare – un partid național moldovenesc.”

Congresul Moldovenilor de peste Nistru

Congresul moldovenilor din stânga Nistrului, desfășurat la Tiraspol în decembrie 1917, a reunit delegații de pe ambele maluri ale Nistrului, marcând un prim pas spre realizarea idealului României Mari. La acest congres s-au adoptat hotărâri privind educația, cultura, biserica și justiția, inclusiv trecerea la grafia latină și introducerea limbii române în diverse domenii.

Participarea Românilor din Stânga Nistrului

Românii din stânga Nistrului au participat activ în comitetele militare și organizațiile politice. Ștefan Bulat, Toma Jalbă și Lev Mojeicu au fost primii deputați în Sfatul Țării din rândul acestora. Problemele naționale și sociale au fost discutate în cadrul ședințelor soldaților și țăranilor moldoveni de peste Nistru.

Analiza Surselor Vizuale și Primare

Participanții la Congresul Moldovenilor de la Tiraspol, 1917 (I. Țurcanu, M. Papuc, „Basarabia în actul Marii Uniri de la 1918”)

Aceste evenimente și documente subliniază dorința de unitate și afirmare națională a românilor din Basarabia și din stânga Nistrului, într-o perioadă de transformări politice majore.

Formarea Statului Național Unitar Român și Recunoașterea Marii Uniri

Rolul lui Ferdinand I în Crearea Statului Unitar Român

Ferdinand I (1865-1927) a fost regele României în timpul Primului Război Mondial și a jucat un rol crucial în realizarea Marii Uniri. El a acceptat intrarea României în război de partea Antantei și a sprijinit reformele înfăptuite în România, fiind un monarh constituțional.

Ferdinand I: Rege al României (1914-1927), a condus țara în timpul Primului Război Mondial și a susținut Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România.

Unirea Basarabiei cu România

După adoptarea Declarației de independență a Republicii Democratice Moldovenești la 24 ianuarie/6 februarie 1918, Consiliul Directorilor a fost dizolvat. Puterea executivă a fost preluată de Consiliul de Miniștri, condus de D. Ciugureanu, iar Ion Incuțel a rămas președinte al republicii.

În februarie-martie 1918, teritoriul era amenințat de Republica Populară Ucraineană, ceea ce a determinat Sfatul Țării să decidă unirea cu România. Această decizie a fost motivată și de cererile societății civile basarabene.

La 27 martie/9 aprilie 1918, în ședința solemnă a Sfatului Țării, Declarația de Unire a Basarabiei cu România a fost adoptată cu 86 de voturi pro, 3 contra și 36 de abțineri. Prin Decretul regal nr. 842 din 9/22 aprilie 1918, regele Ferdinand I a promulgat actul Unirii.

„În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară: Republica Democratică Moldovenească (Basarabia)... de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama-sa România.”

Unirea Bucovinei cu România

Încă din timpul războiului, refugiații din Transilvania și Bucovina erau organizați în Asociația Românilor Bucovineni și Transilvăneni, care a susținut intrarea României în război alături de Antanta.

La 1/14 octombrie 1918, la Cernăuți, s-a convocat o Adunare națională care a hotărât "unirea Bucovinei integrale" cu celelalte provincii românești într-un stat național independent. S-a format Consiliul Național, condus de Iancu Flondor.

La Congresul General al Bucovinei din 15/28 noiembrie 1918, Declarația de Unire a Bucovinei cu România a fost citită de Iancu Flondor și votată în unanimitate. Unirea Bucovinei cu România a fost promulgată de regele Ferdinand I prin Decretul-lege din 18/31 decembrie 1918.

Iancu Flondor: Luptător pentru drepturile românilor bucovineni, președinte al Consiliului Național din Bucovina și al Congresului General al Bucovinei.

Unirea Transilvaniei cu România

În septembrie 1918, Partidul Național Român (PNR) și Partidul Social-Democrat (PSD) au anunțat hotărârea românilor de autodeterminare prin Declarația de la Oradea din 16/29 septembrie 1918.

La 18 octombrie 1918, la Budapesta, s-a constituit Consiliul Național Român Central (CNRC), ca organ politic unic al românilor din Transilvania. CNRC a decis convocarea unei Mari Adunări Naționale, care să dea expresie voinței românilor transilvăneni.

La 18 noiembrie/1 decembrie 1918, la Alba Iulia, a avut loc Adunarea Națională a Românilor. Vasile Goldiș a dat citire "Rezoluției Adunării Naționale de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918", iar Iuliu Maniu a motivat această rezoluție. Cei 1228 de delegați au votat Rezoluția în unanimitate. Prin Decretul nr. 3631 din 28 noiembrie/11 decembrie 1918, regele Ferdinand I a ratificat Unirea Transilvaniei cu România.

„Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească... decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dâșii cu România.”

Recunoașterea Internațională a Marii Uniri

Noul stat românesc a fost recunoscut pe plan internațional prin tratatele de pace semnate la Conferința de Pace de la Paris (1919-1920). Diplomația românească a depus eforturi pentru a convinge delegații de la Conferință privind intențiile pașnice față de Antanta.

Tratatul de pace cu Austria a fost semnat la 10 septembrie 1919, recunoscând unirea Bucovinei. Tratatul de pace cu Bulgaria a fost semnat la 27 noiembrie 1919, confirmând dreptul României asupra Cadrilaterului. Tratatul de pace cu Ungaria a fost semnat la Trianon la 4 iunie 1920, confirmând unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România. La 28 octombrie 1920, România și Marile Puteri au semnat Tratatul de la Paris, prin care se recunoștea unirea Basarabiei cu România.

Tratat: Acord internațional încheiat între două sau mai multe state, prin care se stabilesc drepturi și obligații reciproce.

Sistemul Versailles-Washington

Prin sistemul de tratate semnate la Conferința de Pace de la Paris și la Conferința de la Washington, numit și Sistemul Versailles-Washington, s-a stabilit o nouă ordine internațională și s-au pus bazele relațiilor interbelice din Europa.

Personalități Importante

- **Woodrow Wilson:** Președintele SUA, a proclamat Cele 14 puncte și a stat la baza fondării Societății Națiunilor.
- **Georges Clemenceau:** Prim-ministrul francez.
- **Lloyd George:** Prim-ministrul britanic.
- **Vittorio Orlando:** Prim-ministrul italian.

Aceste evenimente au dus la formarea României Mari, un stat unitar și independent, recunoscut pe plan internațional.

Conferința de Pace de la Paris și Noua Ordine Internațională

Contextul Istoric și Participanții

Conferința de Pace de la Paris (18 ianuarie 1919 – 21 ianuarie 1920) a fost un eveniment crucial în istoria secolului XX, menit să stabilească o nouă ordine internațională după Primul Război Mondial. La conferință au participat 28 de state și 4 dominioane britanice. Rusia Sovietică a fost exclusă din cauza nerecunoașterii regimului bolșevic. Președintele conferinței a fost delegatul Franței, **Georges Clemenceau**.

Principalul obiectiv a fost elaborarea tratatelor între statele învingătoare și cele învinse. Dezbaterile s-au desfășurat inițial în **Consiliul celor zece**, apoi în **Consiliul celor patru**, unde participanții reprezentau interesele statelor pe care le reprezentau, făcând discuțiile tensionate și necesitând compromisuri.

Schimbări Teritoriale și Tratate Semnate

O componentă esențială a discuțiilor se referea la modificările teritoriale și la reconfigurarea hărții Europei. Iată câteva dintre tratatele importante semnate în cadrul Conferinței de Pace de la Paris:

- **Tratatul de la Versailles** (28 iunie 1919): Germania a fost declarată principalul vinovat pentru declanșarea războiului, pierzând teritorii și fiind supusă unor restricții militare severe.
- **Tratatul de la Saint-Germain-en-Laye** (10 septembrie 1919): Semnat cu Austria, a consfințit dezmembrarea Imperiului Austro-Ungar.
- **Tratatul de la Trianon** (4 iunie 1920): Semnat cu Ungaria, a continuat procesul de dezmembrare a Imperiului Austro-Ungar.
- **Tratatul de la Neuilly sur Seine** (27 noiembrie 1919): Semnat cu Bulgaria, care a cedat teritorii și a fost obligată să plătească reparații.
- **Tratatul de la Sevres** (10 august 1920): Semnat cu Turcia, a consfințit dezmembrarea Imperiului Otoman.
- **Tratatul de la Paris** (28 octombrie 1920): Anglia, Franța, Japonia și Italia, pe de o parte, și România, pe de altă parte, au semnat tratatul care recunoaște suveranitatea României asupra Basarabiei.

Imaginea de mai sus ilustrează harta Europei după Primul Război Mondial, evidențiind schimbările teritoriale survenite în urma tratatelor de pace. Harta prezintă statele cu diferite culori și indică noile granițe.

Imaginea prezintă o hartă a Europei cu o cronologie a evenimentelor majore din perioada 1918-1920, inclusiv tratatele și conferințele care au remodelat continentul după Primul Război Mondial.

Tratatul de la Versailles: Consecințe pentru Germania

Tratatul de la Versailles a avut un impact major asupra Germaniei. Printre prevederile sale se numără:

- Germania pierdea 1/7 din teritoriu și 1/10 din populație.
- Alsacia și Lorena erau cedate Franței.
- Coridorul Danzig, Silezia Superioară, sudul Prusiei Orientale și regiunea Teschen reveneau Poloniei.
- Germania pierdea toate teritoriile sale de peste mări.
- Armata germană era redusă la 100.000 de soldați, fără serviciu militar obligatoriu.
- Germania nu avea dreptul să fabrice armament și să dețină blindate, artilerie grea, submarine și aviație militară.

Un aspect important al tratatului a fost **clauza de vinovăție**, prin care Germania era declarată responsabilă pentru toate pierderile și daunele suferite de Aliați din cauza războiului. Articolul 235 prevedea ca Germania să plătească 20 de miliarde de mărci aur în primii ani.

Tratatul de la Trianon: Dezmembrarea Austro-Ungariei

Tratatul de la Trianon a consfințit includerea teritoriului Croației, Sloveniei și Voivodinei în Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor, al Slovaciei și Ruteniei în Cehoslovacia și al Burgenlandului în cadrul Republicii Austriei. Prin articolele 27, 45, 46, 47, 74, Ungaria recunoștea unirea Transilvaniei, Banatului și Maramureșului cu România.

Sistemul Versailles-Washington și Noua Ordine Internațională

Sistemul Versailles-Washington reprezintă sistemul de relații internaționale care a pus bazele unei noi ordini mondiale prin tratatele de pace semnate la Conferința de Pace de la Paris (1919–1920) și Conferința de la Washington (1921–1922). Acesta a confirmat supremația statelor învingătoare, noile frontiere și apariția unor noi state pe harta Europei.

Societatea Națiunilor

Tratatele semnate la Conferința de Pace de la Paris au fost precedate de crearea **Societății Națiunilor** sau **Liga Națiunilor**, cu sediul la Geneva.

Societatea Națiunilor avea ca scop garantarea păcii și securității națiunilor, cooperarea pe picior de egalitate, reducerea înarmărilor, rezolvarea litigiilor pe cale pașnică și sancționarea celor care încălcau tratatele internaționale.

Structura Ligii Națiunilor includea:

- Adunarea Generală
- Consiliul
- Secretariatul
- Comisia pentru mandate
- Curtea Permanentă de Justiție Internațională

Consecințe și Limite

Deși sistemul Versailles-Washington a încercat să creeze o ordine internațională stabilă, caracterul inechitabil al tratatelor a creat premise pentru dezvoltarea tendințelor revizioniste, revanșarde și a ideologiilor totalitare, contribuind, în cele din urmă, la declanșarea celui de-al Doilea Război Mondial. Unul dintre neajunsurile majore ale Societății Națiunilor a fost neaderarea Statelor Unite, deși organizația a fost construită pe baza principiilor propuse de președintele american Woodrow Wilson.